

передчасним, таким, що може розколоти церковне життя, активізувати різні політичні течії та угруповання, загострити відносини між державою і РПЦ.

Таким чином, рух за реформу Російської православної церкви наприкінці ХІХ – початку ХХ ст., як відповідь на суспільні трансформації, пов'язані з капіталістичним розвитком, поляризацією суспільних сил, зростанням соціальної напруги, появою радикальних комуністичних ідей, мав слабкий практичний вимір. Тяглість державно-церковних стосунків виявилася домінуючою у суспільній думці інтелігенції, духовенства і політичної еліти.

Список використаних джерел

1. Мейендорф И. Православие в современном мире. Клин: Фонд «Христианская жизнь», 2002. 320 с.
2. Федоров В. А. Русская Православная Церковь и государство. Синодальный период. 1700-1917 гг. М.: Русская панорама, 2003. 480 с.
3. Зернов Н. Русское религиозное возрождение XX века. Париж: YMCA – PRESS, 1991. 368 с.
4. Вопросы о желательных преобразованиях в постановке у нас православной Церкви. Докладная записка в Комитет Министров высокопреосвященного митрополита Антония [Вадковского] //
5. Церковная реформа. Сборник статей духовной и светской периодической печати по вопросу о реформе / Сост. И. В. Преображенский. СПб.: Тип. Э. Арнгольда, 1905. С. 135-136.
6. Ореханов Г. На пути к Собору: Церковные реформы и первая русская революция. М.: Православный Свято-Тихоновский Богословский институт, 2002. 224 с.

РЕЛІГІЙНА ПОЛІТИКА ФАШИСТСЬКОЇ ІТАЛІЇ: СТОСУНКИ З РЕЛІГІЙНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Фецуляк Т. П., Халіков Р. Х.

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Фашизм – політичний режим, що характеризується імперіалістичною ідеологією, тоталітаризмом, мілітаризмом, ідеєю об'єднання нації проти ворогів, виник та поширився в Італії

через правління Беніто Муссоліні на початку ХХ ст. Поворот у відносинах з католицизмом почався виключно з політичних мотивів і співпав зі зближенням фашистського руху з правими після нищівного провалу на виборах в листопаді 1919 р., які спонукали Муссоліні шукати більш широку і соціально різнобарвну базу. Муссоліні відмовився від деяких обмежень на релігійну діяльність, запроваджених ліберальним керівництвом Італії, а папа, у свою чергу, пожертвував Народною партією та Луїджі Стурцо.

Фашистське насилля поширювалося всією Італією через вбивство та шантаж, і Народна партія не була самотнім випадком. Були погроми в редакції католицької газети «L'Ordine», у Пізі були погромлені приміщення «Католицької молоді», вбито священика Ардженти Джовані Мінцони.

Після підписання 11 лютого 1929р. уже в нього, і тому заявив, що відтепер церква підпорядкована державі і не повинна діяти всупереч волі уряду.

У 1930 р. розпочалася кампанія проти Католицької дії – виховної організації церковного спрямування, яку преса звинувачувала у підсіданні фашизму шляхом підготовки кадрів. Це призвело до масового гоніння, підпалів та побиттів учасників даної організації. Розпочалась справжня боротьба держави та церкви за молодь Італії, так як і дуче і папа прагнули поширювати саме свою ідеологію в маси.

У 1931 р. ситуація для церкви погіршилася, адже 29 травня, Муссоліні видав розпорядження про закриття всіх молодіжних гуртків та університетських федерацій, що належали католикам. Напруження зростало і протягом місяця обидві сторони обмінювалися звинуваченнями та претензіями, а 5 липня Пій XI опублікував енцикліку «Non abbiamo bisogno», в якій суворим тоном розкритикував дії фашистської партії а ідеологію назвав язичницькою.

Обидві сторони не хотіли дійти до цілковитої конфронтації. Тому після періоду сильної напруженості, Пій XI пішов на переговори, результатом яких стала, підписана 2 вересня, угода між урядом і церквою про мирне співіснування та не втручання церкви у політику і масове виховання молодого покоління. Алістер Кроулі – англійський поет, був відомий як чорний маг і

сатаніст, містик, один з видних ідеологів окультизму та засновник вчення Телеми. Спочатку захоплювався італійським фашизмом, йому подобалась програма фашистської партії а особливо, позиція щодо церкви.

У лютому в Чефалу помер учень Кроулі Рауль Лавдей, і це стало каталізатором цькування пресою даного діяча. Майоріли заголовки «Звір 666», «Молода дружина розповідає про абатство Кроулі. Жахливі сцени. Наркотики, огидні магичні практики».

Новини про Кроулі привернули увагу Муссоліні, який на той час ще недовгий час перебував при владі і займався зміцненням свого політичного статусу. Він побоювався будь-яких таємних товариств, тому видав розпорядження покинути країну та припинити магичну діяльність на її території. Депортація окультиста відбулась 30 квітня з Чефалу в Палермо, звідки наступного дня маг вирушив у Туніс.

Барон Юліус Евола, був другим філософом та езотериком, що розпочав свою діяльність у часи фашизму і чий філософські погляди були близькими до політики режиму Муссоліні, так як він виступав проти низькопоклонства інтелігенції, буржуазного суспільства, демократії, егалітаризму, бездуховності, холодного економічного розрахунку, користолюбності, матеріалізму, марксизму, фрейдизму, фемінізму та будь-яких віянь сучасності. В 1927 р. разом з іншими італійськими езотериками він засновує гурток «Gruppo di Ur», через який прагнув вплинути на фашизм, додати до нього традиціоналізму та давньоримського язичництва, публікує тексти, коментарі і переклади членів цього гуртка у збірнику «Введення у магію як в науку Я».

Незважаючи на певні протиріччя у поглядах та критику Муссоліні через примирення з церквою та підписання Латеранських домовленостей, діяльність Еволи у фашистській пресі не припинялась і він протягом 10 років редагував та публікувався у газетах «La Vita Italiana», «La Stampa», «Lo Stato».

Окрім язичницьких поглядів, близьких Муссоліні, Евола висунув ще і свою расову концепцію у книзі «Sintesi di Dottrina della Razza» – «Синтез расової доктрини» в якій хоч і засуджував біологічний расизм, все ж підтримував політику антисемітизму не з раси тіла але з раси духу.

Юліус Евола до смерті підтримував фашизм та націонал-

соціалізм, віруючи, що з часом ці напрями можна буде зробити більш схожими на концепцію традиціоналізму та поширити не лише у європейських країнах.

Важливим було і масонство у даний час, історія якого почалася від заснування першої ложі 1730 р. у Флоренції, так як більшість членів фашистської партії на початках входили у масонські ложі і Муссоліні ставився до цього лояльно та неупереджено.

Артуро Регіні – письменник, математик, перекладач, піфагорієць, та в першу чергу, філософ та езотерик, який відіграв одну з ключових ролей в італійському масонстві, відродженні зацікавленості та поширення окультизму та відновленні і популяризації духовних практик.

Політика Муссоліні щодо масонського руху кардинально змінилася після домовленостей з папою та підписання Латеранських угод, адже церква негативно ставилася до масонів через їх антиклерикальні погляди і зажадала від дуче памфлету про заборону їх діяльності на території Італії, що і сталося у 1925 р.

Фашизм – це політичний режим в Італії, який передбачав тотальний контроль усіх сфер держави, включаючи і релігію. Переслідувалися, закривалися, депортовувалися усі організації філософського, магічного, окультистського чи містико-езотеричного характеру, які хоч якимсь чином впливали на суєвірних італійців. З церквою були тимчасові примирення, проте боротьбу за молодь та масове поширення своєї ідеології виграв Беніто Муссоліні.

САЇД НУРСІ ЯК КЛЮЧОВА ПОСТАТЬ СУПРОТИВУ СЕКУЛЯРИЗАТОРСЬКІЙ ПОЛІТИЦІ КЕМАЛІЗМУ

Владика В. В., Халіков Р. Х.

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Для Туреччини, яка на початку ХХ ст. була відсталою імперією з владою султана і становим ладом, ідеалом сучасного